

Dopady bytové nouze na vzdělávání byly hlavním tématem debaty v Senátu (17.06.2025)

17.6.2025 - | Senát PČR

Senátorka Miluše Horská, která akci iniciovala, v úvodním slově řekla: „Jako ředitelka základní a praktické školy zaměřující se na vzdělávání dětí i dospělých s mentálním a kombinovaným postižením jsem si velmi dobře vědoma, jak klíčovým článkem je škola v životě každého dítěte a mladého člověka, natož zranitelného. Zákon o podpoře bydlení zde vytváří nezbytný systémový rámec. Jeho úspěch však závisí na lidech v terénu, ředitelích škol, vyučujících, sociálních pracovnících, sociálních pedagozích, pracovnících kontaktních míst a na dalších lidech. Bude důležité sledovat, jak celý systém funguje a v případě potřeby provést změny, abychom vytvořili lepší podmínky pro lidi v terénu. Právě oni mají schopnost včas rozpoznat ohrožení rodin s dětmi v bytové nouzi a propojit je s potřebnou pomocí.“

Na kulatém stole se účastníci věnovali dvěma klíčovými oblastem. V první panelové diskusi se zabývali tím, jaké dopady má bytová nouze na děti a mladé dospělé ve vzdělávání v České republice a zda instituce a jednotliví aktéři umí včas rozpoznat ohrožení dětí a efektivně jim pomoci. Druhá diskuse se soustředila na to, co přijetí zákona o podpoře bydlení znamená pro systémová řešení a prevenci ohrožení dětí a mladých lidí ve vzdělávání. Účastníci debatovali i o tom, co dalšího je třeba udělat.

„Domov má být pro děti bezpečným místem. Mnoho dětí však v naší zemi toto místo postrádá. I proto jsem jakožto zpravodajka Zákona o podpoře bydlení sociálního výboru a předsedkyně Podvýboru pro bydlení tuto normu podpořila. Věřím, že nový zákon znamená vykročení k tomu, aby v České republice obce účinně pomáhaly rodinám a dětem vymanit se z bytové nouze. Jelikož se jedná o velkou výzvu, jeho náběh budu pozorně sledovat. Jsem přesvědčena, že nemůžeme uspět bez vzájemné úzké spolupráce mezi odpovědnými resorty a napříč obecní a národní úrovní,“ uvedla předsedkyně Podvýboru pro bydlení **Hana Kordová Marvanová**.

Senátorka **Adéla Sucharda Šípová** připomněla, že bytová nouze je také otázkou základních práv lidí: „Důstojné bydlení je podmínkou pro naplnění práv dětí a mladých dospělých na vzdělání, zdraví a bezpečí. Tento zákon může být klíčem k tomu, aby děti vyrůstaly v prostředí, které jim umožní naplno rozvinout jejich potenciál. V České republice se nacházíme v krizi bydlení. Jako zákonodárkyně jsem si plně vědoma, jak důležitá je systémová podpora v oblasti bydlení pro mladé zranitelné dospělé opouštějící ústavní péči. Tito lidé jsou velmi ohroženou skupinou, co se bezdomovectví týče. Stát se dospělým ze dne na den při dovršení plnoletosti je velkou výzvou plnou nástrah, jak v pracovním, tak osobním životě.“

Barbora Bírová, ředitelka Platformy pro sociální bydlení, zdůraznila, že schválení zákona je historickým momentem: „Poprvé máme zákon, který definuje, co je to bytová nouze, a dává obcím do rukou funkční v praxi osvědčené nástroje pro její účinné řešení. Je to naděje pro tisíce rodin, ale i příležitost zamezit tomu, aby se chudoba předávala dále z generace na generaci. Zákon není všespásný. Bude potřeba přijmout další opatření pro ukončení bytové nouze zranitelných domácností, je to ale klíčový první krok, který bylo z našeho pohledu potřeba učinit již dávno.“

Lenka Hečková z organizace Society for All uvedla: „Děti žijící v bytové nouzi častěji zažívají školní neúspěch, sociální stigma i duševní obtíže. Nový zákon může být nástrojem, jak zlepšit jejich podmínky pro vzdělávání, ale jen pokud bude zároveň rozvíjena mezioborová spolupráce napříč školstvím, sociální a zdravotní oblastí.“

Stabilní bydlení má také podle výzkumů přímý vliv na školní docházku i výsledky dětí ve vzdělávání. „Data z Česka i ze zahraničí nám jasně ukazují, že děti v bytové nouzi častěji přecházejí do speciálních škol a dosahují horších výsledků. Zpráva o vyloučení z bydlení 2024 ukazuje, že časté stěhování a nestabilita bydlení je problémem, který postihuje nemalou část dětské populace. Zákon o podpoře bydlení je významným krokem ke zlepšení šancí dětí na kvalitní vzdělání,“ říká analytik **Jan Klusáček**.

Zkušenosti z praxe sdílela v rámci kulatého stolu také **Kateřina Sehnoutková**, držitelka ocenění osobnost roku v rámci předávání cen ČASovaná bota (nizkoprahové sociální práce) z organizace Naděje: „Na mladých lidech, kteří opouštějí např. ústavní péči, vidíme, jak zásadní je mít vlastní stabilní bydlení. Bez něj je téměř nemožné pokračovat ve studiu, pracovat a vést důstojný život. Ze své praxe sociální pracovnice vím, že když se povede vrátit mladého člověka do standardního bydlení a poskytneme mu dostatečnou a vhodnou podporu, může to znamenat nový začátek, a to zejména v možnosti rekvalifikace, popřípadě možnosti dokončit si vzdělání. Ocenila jsem dnes příležitost zvednout specifika sociální práce a zabydlování mladých lidí. Nemyslím si, že bychom v Česku této problematice věnovali odpovídající pozornost jak při nastavování politik bydlení, tak při adekvátní sociální podpoře.“

„Zákon o podpoře bydlení je zásadní i pro mladé lidi, kteří vyrůstali v ústavní či pěstounské péči. Právě oni se po odchodu z náhradní péče často ocitají bez opory a bez střechy nad hlavou. Častým problémem je například zadlužení. Pokud jako společnost chceme opravdu podporovat začlenění mladých zranitelných dospělých a narovnat jejich životní šance, musíme jim dát šanci na důstojné bydlení a podpořit je v jeho udržení,“ dodává výkonná ředitelka nadačního fondu Krok domů **Klára Chábová**.

<https://www.senat.cz/zpravodajstvi/zprava.php?id=3917>